

ZOMBOR ÉS VIDÉKE

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 12 korona
Fél évre . . . . 6 korona
Negyed évre . . . 3 korona
Egyes szám 16 fillér

POLITIKAI LAP.

Felelős szerkesztő: OBLÁT KÁROLY

Szerkesztőség és kiadó

hivatal: Zarándok u 7.

☐ Telefon-szám: 174. ☒

Kéziratokat nem adunk vissza.

Dolgozzunk a sikerért!

A negyedik hadikölesön jegyzési határidejének a fele letelt s érthető, hogy lázasan figyeljük az eredményről kiszivárgó híreket. Ezek ugyan még csak hozzávetőleges adatokkal szolgálnak, de az így kialakuló körvonalak is sejtetik már, hogy az első féldívhöz fűzött várakozások mind beváltak. Ez kötelességünkkel teszi, hogy lankadatlan kitartással dolgozzunk tovább a végleges eredmény minél fényesebb biztosításáért, melynek el kell homályosítani minden előző hadikölesöntünk sikerét.

Az erre irányuló buzdításban szép kilátással kecsegtet Ghilányi földmivelési miniszter felhívása, mely a mezőgazdák érdeklődését ösztönzi újabb lendületre a hadikölesön ügyében. Osztjuk felhívásának dicsőretét, hogy a magyar mezőgazdák eddig is megfelelték kötelességeiknek, de igazat adunk neki abban is, hogy szerzett érdemeik bizonyossága szerint továbbra is fokozott várakozást táplálhatunk irántuk. Elvégre akik idáig így lelkesedtek s akik nem csupán hazafias érzések, hanem a telekkönyv révén még különösebben is összeforrtak a hazai földdel, azoktól ennyivel is több ozímen várjuk el, hogy a hazai föld védelmének a költségeinél a megajánlásban is az elsők között legyenek és maradjanak mindig.

Hozzá tehetjük, hogy e kötelesség teljesítésében az ingatlanok tulajdonosainak minden elképzelhető könnyítés a rendelkezésükre áll. Csak ki kell nyújtaniok a kezüket és már folyósítva van számukra a legelőnyösebb záloghitel. Mi több: áldozatot sem kell hozniok, mert például az Altruista Bank pusztá jelentkezésre egész díjmentesen lebonyolítja a hadikölesönre vonatkozó aláírással kapcsolatos összes miveleteket. A hadikölesön biztos és tekintélyes jövedelmességére pedig sehol jobban el nem kél, mint éppen a gazdaembereknél, a

kinek munkája az időjárás viszonyosságai folytán oly sok kockázattal jár.

Tévedés volna azonban azt hinni, hogy a fölhhívás a mezőgazdákra lévéen czimezve, az esupán csak nekik is szól. A buzdítás mindnyájunkat illet, aminthogy a hadikölesön minél nagyobb sikere, a benne rejlő nagy anyagi és erkölcsi erő egyformán életkérdése a nemzet minden fiának. A jegyzési idő második szakát is használjuk ki tehát ugyanazzal a hazafias odaadással, mint aminő nagy kötelességtudásról a hadikölesönnök az első féldívhöz elért eredményeitanuskodnak.

Töröljük le a könyeket!

A véres folyóba könyptatok ömlik, a harcok pokoli mennydörgésébe asszony-sírás, gyerekzokogás gyenge hangja vegyül . . . És a véres folyam haragosabb hullámokat ver a könyektől, a háboru menydörgésénél jobban rázza a lelket egy árva gyermek faldokló zokogása, egy özvegy vigasztalan, néma sírása, egy szuronydűfés nem ejt fájőbb sebet egy alamizsnát kérő bős csonka karjánál.

Töröljük le a könyeket. Állítsuk meg a zokogó hangok vádló áradatát. Adjuk meg a halott hősöknek a megdicsőülés nyugalmát azzal, hogy nem hagyunk utánuk síró szemet letörletlenül, nem hagyunk zokogó kebelt vigasz nélkül, nem hagyunk kenyerre vágyó ajkat kenyér nélkül . . . A halott hősöknek tartozunk azzal, amit pátolatlanul elvesztettek, valamit abból, amivel a halottaknak tartozunk . . .

A harctér nagy temetőiben, apró sarkeresztekkel ékes dombocskák szent földjén fakad a virág. A rombadólt élér felett új élet fakad. A korhadt fakeresztek megindulnak vándoruttra nagy Magyarországra felé . . . A mi nagy halottaink emléket követelnek, méltót hozzájuk, örökké tartót, mint az ő dicsőségük . . . S a korhadt keresztekben nem lesz ércszobor addig, míg a hősök árvái vigasztalanaul sírnak, míg egy fájo köny letörletlenül csillog özvegyek, árvák szemében, míg egy rokkant vitéz csonka keze kenyérrért esdikel. Soha pompásabban nem lehetett volna

együttesen megoldásra juttatni a két kérdést: az árvák könyecinek letöltését s a hősök emlékének méltó megörökítését, ezt a két nagy feladatot együtt soha nem lehetett volna a nagy célok oly mesteri szemeltartásával megoldani, mint a cs. és kir. 23. gy. ezred most készülő háborus emlékalbumának nemes ötleténél látjuk. Egy csodálatosan nagystilű emléke készül az ezred husz háborus hónapjának, a hősöknek, a nagy időknek legteljesebb és legméltóbb emléke — az özvegyek, árvák, rokkantak javára . . . A 23. gyalogezred parancsnokságáé az érdem, hogy a nagy eszmét fegyverre kovácsolja és — az új ellenség, a háboru sujtottjait fenyegető inség komor árnyai ellen szegezve, elsőnek érkezik oda is, ahol egyéé kell lenniük — a könyek és a jajgatások szomorú, vádló rajjonai ellen indított új, vértelen háboruban . . .

Töröljük le a könyeket a bácskai árvák, özvegyek szeméből, tompítsuk le a hősök mankóinak lájdalmas kopogását . . . Bácska népe nem maradhat tértlen, nem maradhat rideg, nem maradhat közömbös, mikor arról van szó, hogy hőseinek megörökítésével, a háboru sujtottjaival szemben is lerója a kötelesség tartozó adóját. Bácska népe kell, hogy élje menjen a hősök nagy temetőjéből felénk vándorló korhadtt fakereszteknek s a nagy idők ihletett megértésével maradandó érczé varázsolja őket — arannyá a könyet, amely letörlésre vár.

Ennek a háborus emlékalbumnak minden bácskai házbán a biblia mellett van a helye, hogy a gyermek a nagy példákban lelkesedve nőjön a megörökített hősök méltó maradvékává, hogy a férfi, az agg, a nő egyaránt a nagyidők nagy szelleméből táplálkozza tanulja megbecsülni azt a Bácskát, mely vért áldozott a hazáért és letudta törölni a síroknak könyeit.

A 23. gyalogezred, vármegyénk csodálatos katonái — parancsnokuk megértő gondolkodásában — élébe vágtak az itthonmaradtak nagy kötelességének, mikor az ezred özvegyei, árvái és rokkantjai javára fáradsatlan buzgalommal, nemes ötletességgel alapot teremtettek. Most rajtunk a sor, nekünk kell a kötelesség teljesítésének vértelen mezején követni a vérzivatarban és nemes szivet mutató hőseinket. A harctérről hazahozott virágot nekünk

kell nagygyá, illatával egész Bácskát betöltővé nemcsiníti.

Mozduljon meg a vármegye, az egyházak, a városok, községek, mindenki akinek köze van a mindenkit égető könnyekhez, a válon kérő csonka kezekhez. A mi hőseink emlékét megbecsülni legne mesebben megbecsülni akkor tudjuk, ha mindenki kiveszi részét a könnyek letörésében.

Itt nem szabad a hivataloknak bürokrata módon intézni a jótékonytságot, itt a nagy cél megértésében kell felolvasni mindenkinek... Hisszük, hogy így fog történni, hogy minden bácskai házban a hősök örök emléke lesz a háborus emlékalbum — jelöl, annak, hogy a bácskai nép nemcsak a harcmezőn kiontott vért tudja megbecsülni és felmagasztalni, hanem érzi és teljesíti kötelességét akkor is, mikor a vér folyóba könnypatatok ömlik, mikor az ágyúrorejt egy kis árva sírása harsogja tul...

...A nagy temetők szent sírdombjain illatosabb lesz a virág. Új élet kél a rombadűlt felett. Üdöbb talán a réginél, hiszen a szeretetből fakad, megértés termékenyíti, növeli nagygyá... És a letört könnyek helyén az új könny a hősök árváinak, özvegyeinek szemében a megnyugvás mély tüzéből támadt gyémánt lesz...

Más könyvet nem akarunk látni Bácskában!

Zombor közegészségi állapota áprilisban.

A tisztviselő jelentése.

Városunk közigazgatási bizottsága kedden tartotta meg rendes havi ülését dr. Purgly Sándor főispán elnöke alatt, a melyen a bizottsági tagok szép számmal jelentek meg. Az ülési jegyzőkönyvet Eremin György h. aljegyző vezette.

Danninger Adám tisztviselő főorvos jelentését a közegészségügy állapotáról a következőkben adta elő:

Városunkban a közegészségügyi állapot április folyamán nem volt teljesen kielégítő. Kanyaró előfordult 17, fültömrigyölő négy, vörheny egy, alhasi gnyamáz két, roncsló töröklob négy esetben, mind halálozás nélkül, hólyagos himlő hat esetben, egy halálozással.

Ezen betegségek továbbterjedésének megállítására a szükséges óvintézkedéseket megtették.

A városi kórháznak betegforgalma a következő volt: Föl lett véve a kórházba 25 beteg, előző hétről maradt 42, ápolás alatt volt összesen 67 beteg. Ezek közül a kórházból el lett bocsátva 38, meghalt 2, ápolás alatt maradt 27 beteg. A járó betegek száma 216. A városi szegényházban 72 egyén részesül városi eltartásban.

Az iskolába járó gyermekek egészségi állapota kielégítő volt. A népmozgalmi adatok kedvezőtlenek voltak, amennyiben 79 halálessel szemben csak 48 volt a született gyermekek száma. Az elhalt egyének kora: 0—1 éves korig = 17, 1—5 = 7, 5—20 = 14, 20—30 = 6, 30—40 = 5, 40—60 = 24, 60—80 = 6 és 80 éven túl 0 egyén.

Nevezetesebb halálok a halottkém és a kezelő orvosok meghatározása szerint a következők:

I. Ragályos betegségben: hólyagos himlő egy esetben.

II. Természetes halálok: ránggörcsök két, bélhurut három, tüdőgyulladás 11, tüdőgümőkór 22, gutautés tiz, aggaszály öt, egyéb természetes halálok 19 esetben. Külérszak okozta halál egy esetben, az illető agyonlötöte magát.

Orvosrendőri szempontból megejtett piaci vizsgálatok alkalmával a piaci élelmi- és élvezeti cikkek minősége és tápértéke tekintetében közegészségügyi szempontból kifogás csupán a tejnél merült föl, amennyiben egy pár liter vizezett tejet elköböztek és abból a belügymiriszter rendelkezése értelmében a rendőrkapitányság a budapesti központi vegyvizsgálati intézetbe tejmintát küldött fel vegyvizsgálatra.

A piaci tejtermékek, a kenyér, a tojás, a hal ellen nem merült föl kifogás.

Megyvizsgáltak továbbá a tejcsarnokokat, egy pár fűszerkereskedést, mézszármnyelket és heateszületet, kielégítő eredménnyel.

A szeptári úti „Artézia” és az Antalutcai 25. szám alatti Bukta András-féle szikvizgyárak szintén megvizsgáltattak. Ezekben a közbiztonsági és közegészségügyi kívánalmaknak elég volt téve.

A borbélyműhelyek egy része a tisztaság követelményeinek megfelelt.

Vége vizsgálat tárgyát képezték a helybeli kéjtelepek, a mely alkalommal 4 leányt nemi betegsége miatt a városi kórházba utasítottak.

Bácsmege és a Hadialbum.

A legszebb siker jegyében foly az a nagy jótékonyági akció, amely hivatva van ezredünk, a 23. gyalogezred özvegy-, árva- és rokkantalaját gyarapítani. A közönség legszélesebb rétegei élénk érdeklődést tanúsítanak a Hadialbum iránt.

Hatóságaink is a legnagyobb igyekezettel támogatják a jótékony mozgalmat. Scultéty Ferenc alispán május 3-án a Hadialbum ajánlása ügyében a következő felhívást intézte a főszolgabírákhoz: „Kun József Jenő t. hadnagy a cs. és kir. 23-ik gy. ezred parancsnokságától, a cs. és kir. sajtóhadiszállítás engedélye alapján nyert megbízásból a cs. és kir. 23. gyalogezred Hadialbumát fogja kiadni.

A cs. és kir. 23. gy. e. Hadialbuma egyrészt éronél maradandóbb emléket állít a nagymultu bácskai ezred vítez haditetteinek, másrészt pedig tisztá jövedelme az ezred árvái, özvegyei és rokkantjai részére nagy áldozatkészséggel a harctérem teremett alapot gyarapítván, magának a vármegyének feltétlenül elkövetendő hadi jótékonyági munkáját könynyíti meg.

Mindczek alapján felkérem főszolgabíró urat, hogy a megjelenő Hadialbumot járása községeinek figyelmébe melegen ajánlja és hívja fel a járásához tartozó községek előljáróit és jegyzőit, hogy a Hadialbum terjesztése körül a nagy és nemes célnak megfelelő buzgalmat és önzetlen odaadást tanúsítsanak.

Faragó János kir. tawfelügyelő a következő sorokat intézte Kun József Jenő tart. hadnagyhoz, a Hadialbum agilis szerkesztőjéhez: „Hivatkozással f. évi május hó 5-én személyesen átadott nagybeestü átiratában foglaltakra, szerencsém van Tekintetességgeddel közölni, hogy a Hadialbum c. művet a fenhatóságom alá tartozó népoktatási tanintézetek könyvtárai részére, továbbá jutalomkönyvek címén való beszevezhetését a nagymúltúságu valás- és közoktatásügyi miniszter urnak mai napon legmelegebben javaslatba hoztam.

Bács-Bodrog vármegye Vörös Kereszt választmánya valamennyi fiókájához körlevelet intézett az ügy támogatása érdekében. Az átirat a többek között ezeket mondja: A nemes cél kizárólagosan vármegyénk érdekeinek intenzív szolgálatá, miért is választmányunk a legteljesebb mértékben méltányolja a cs. és kir. 23-ik gyalogezred parancsnokságának nemes intencióit, mellyel az ezred vármegyeinek szülötteinek és értünk küzdőt hőseinek árva-, rokkant- és özvegyi alapja gyarapítása céljából s egyuttal a nagymultu bácskai ezred háborus dicsőségének megőrkítésére is; — a Hadialbum kiadásával oly szép mozgalmat indított.

A mi humanitárius és karitatív tevékenységünk terén fakadt működésünket folytatja a 23. gyalogezred erdemes mozgalmu, — egyetlen Vöröskereszt egyleti tagnak sem szabad elzárkózni annak legmesszebbmönő támogatása elől.

Ez a legkevesebb, amit a bácskai rokkantak, árvák és özvegyek elvárnak tőlünk, — nekünk méltóknak kell lennünk a Vöröskereszt nagy szimbolumához, canek az ügynek felvirágoztatása és diadalra segítése által is.

Remélni merjük és hisszük, hogy e szép és mély értelmű szavaknak meg lesz a kellő hatásuk és a Vöröskereszt tagjai sietni fognak a szép és nemes ügy segítésére.

Csak azoknak a cigarettázóknak,
kik egészségükre való tekintetből szívesen költenek naponta 2—3 fillérrel többet:
MODIANO-clubspecialité szivarkahüvelyek

Orvosi tanácsra a hüvelyeken nincsen sem 'bronz', sem 'szinnyomás', de minden hüvelyben benne van viznyomással a gyáros aláírása: *E. S. Hadnagy*

Főraktár: Hennings Frigyesné, m. kir. dohány különlegességi árudájában.

A Bácsbodrog vármegyei Gazdasági Egyesület, amely ugy közgazdasági mint kulturális téren már annyit tett e nagy megye érdekében, szintén ki akarja venni a részét a nagy jótékony mozgalomból. Az egyesület agilis titkára, Imhoff József legbensőbb bácskai köteletségnek tartja a Hádialbum támogatását. Felhívja az Egyesület kötelekében álló összes gazdaköröket, hogy személyes és a gazdakör könyvtára részére eszközözendő rendelésekkel és a terjesztésben való odaadással segítsék sikerhez ezt a vármegyénknek kettős dicsőséget hozó díszművet. Egyáltalában a Hádialbum szerkesztője és kiadóhivatala által a célnak legmegfelelőbbnek tartott módon és időben álljanak megértő lélekkel igaz jóakarattal rendelkezésre.

A református lelkesíti kar sem akar elmaradni a nemesek és jók közül. Az alsó baranya-bács-szlavóniai ref. egyházmegye esperese, Tóth Sándor írja a Hádialbum szerkesztőségének: Az ajánlólevelet az összes egyházakhoz elküldöttem. Meltóztatassék reá hivatközi.

Bácsmegye hatóságai, intéző körei a legnagyobb megértéssel karolják fel a jótékony ügyet, mert átérzik mit jelent a jótékony alap támogatása. Minden fillér segít az elesett, értünk vértett hősök támogatás nélkül maradt hátramaradottain és enyhít a rokkant vitézek szenvedésén. E nagy megyének összes hatóságai, intézetei, egyesületei nyilvános számadásra kötelezett vállalatai bizonyára segédkezett fognak nyújtani a kettős cél eléréséhez: a zombori vitéz háziereid haditényneinek, emlékeinek méltó megörökítéséhez és az ezzel kapcsolatban lévő jótékony akcióhoz.

HÍREK

A hadiárvak nevelése.

Tisza nagyérdékű felhívása.

A miniszterelnök egy okos és nagyelku elhatározás példájából kiindulva, nagyérdékű felhívással fordul a magyar társadalomhoz a katonák szegény árvaínak nevelése ügyében. Ullmann Adolf főrendiházi tag ugyanis husz árva gazdasági oktatása számára való telep létesítését vállalván magára, egyszersmind különböző testületekhez is felhívást intézett e cél támogatására s ezek a testületek már mintegy háromszáz árvaínak gondoztatását vállalták el. Hogy az árva gyermekek valóban egész életükre szóló utravalót kapjanak vagy gazdasági, vagy ipari tudás és gondoskodás alakjában: ez érdeke a társadalomnak és az államnak is. Hogy az akció egyöntetűsége, tehát eredménye is biztosabb legyen, gróf Tisza István miniszterelnök báró Fejérváry Imrét bizta meg annak vezetésével.

* **Bírószági kinevezések.** Öfel-sége Gramling Kornél zombori főügyész-helyettesét a VII. fizetési osztályra nevezte ki, Fajka Kálmán szegedi járásbírószági jegyzőt a zombori járásbírószághoz albiróvá nevezte ki.

* **A városi pénzárba áprilisban befolyt adóösszeg.** Fodor Mihály királyi tanácsos, pénzügyigazgató április havi jelentése szerint áprilisban a

városi pénzárba a következő adóösszegek folytak be: Egyenes adékban 15023.— K, hadidíjban 876.— K, bélyeg és jogilletékben 15652-17 K, fogyasztás és italdólan 8541-74 K, tanítói nyugdíjban 219-78 K, országos betegápolási pótdadában 582-80 K folyt be.

* **Hány ügyvéd van bevonulva.** Szabadkai tudósítónk írja: A szabadkai ügyvédi kamara a napokban tartott közgyűlésén a kamara titkára jelentette, hogy 413 ügyvéd tagjából 223 teljesít katonai szolgálatot.

* **Olcsóbb lesz a gyógyszer.** A sokféle drágaság közepette megdöbbentő erővel hatott a gyógyszeráraknak száztól kétezer százalékig való áremelkedése. Most Magyarország kormányá érintkezésbe bocsátkozott Németország kormányával s oly kedvező megegyezésre jutottak, hogy a legközelebbi időben a gyógyszerfeléknél tetemes árcsökkenés lesz.

* **Hungária fürdő.** A Hungária fürdő reggel 6 órakor nyitattik meg és este 8 óráig áll a közönség rendelkezésére.

* **Egy 23-as főhadnagy érdekes esete.** Kovacsits Denkmayer 23-as főhadnagy, aki jelenleg az északi fronton teljesít harctéri szolgálatot, levelet írt a napokban egy barátjának Zomborba. A levélben egyebek között megemlékezik azon deris napokról, amidőn házierezüdnk vitézeiről a most készülő Hádialbum részére fényképfelvételeket készítettek. Felállították a századot és a legények a legbarátságosabb harctéri arcot vágta, a fényképezés exponálói akart, amidőn egy orosz nyolcas „panyonc” — így hívják vitézeink az orosz gránátot — tempósan arra felé explodált. Egy szilánkja a fényképező masina állványának lábát vágta el, egyéb sebesülés nem történt. — Mondanunk sem kell, hogy a felvételt a puskaporos levegőben egyszerűen sikerült.

* **A hadseregszállítók beoltása.** A kormány elrendelte, hogy a hadsereg részére szállító üzemek hozzátartozói s a szállítók a hólyagos himlő ellen beoltassanak.

* **A vidéki lapok segítéséről** írt cikkünket, a mely Oblát Henrik dr. főmunkatársunk telából lapunk közelmúlt számában jelent meg, számos újság átvette a benne foglalt eszmék helyes volta miatt. Számos megyebeli újságon kívül a legkülönbözőbb vidéki lapok, közöttük a tőlünk messze Ungvártól megjelenő kitünően szerkesztett Határszéli Újság cz. politikai lap is.

* **Adományok.** A Hádialbum utján a cs. és kir. 23. gy. e. özvegy-, rokkant- és árvaalapjára újabb adományok érkeztek. Mult számunkban kimutatott

összeg	K
Szemző Gyula ny. főispán	160—
Sternberg Béla főhadnagy	50—
Trulich Ernő hadnagy, Nagyvárad	10—
Gräber Gyula, Szend	5—
Willmann Mátvás, Hódáság	5—
Schadt Pál köztivész I. század	50—
Amberg István „ II. „	50—
Schwager Mihály „ „	50—
Kulmann Antal „ „	50—
Szimeándics Péter „ III. „	50—
Góldstein Emil „ „	50—
Töröcsik János „ „	50—
Méderész János „ „	50—
Dittrich Henrik „ V. „	50—

Az adományok gyűjtésének eredménye: K 1000—

Amint látjuk a köztivézek közül nem egy tesz ki magáért és hoz áldozatot, a véráldozaton kívül anyagi áldozatot, mennyivel inkább kell a polgárságnak megtennie a magáért! A nemesszivű adakozók fogadják ezuton az ezred köszönetét és a Hádialbum pénzárba ezuton nyugtáztatja

az összegeket. Természetben is folyt be adomány. Lengyel Edéné butorkereskedő butordarabokat adott használatra és egy értékes elajfestményt ajándékozott a jótékony alapnak a Hádialbum utján. Faleonc Arpad ország. képviselő, huszárkadet a Tárcazy-féle patika volt helyiségű a Hádialbum szerkesztője és kiadóhivatala rendelkezésére. Itt említtük még meg azt is, hogy mindazok, akik az özvegy-, árva- és rokkantlapra legalább 50 koronát adományoztak, a Hádialbum aranyrovatában artisztikus rajzban lesznek megörökítve és a rajz ingyen jut az adakozó birtokába. Az Arena-moziban pedig hétről-hétre vetíteni fogják az adakozók nevét és az adomány összegét. A jótékony célra való tekintettel a legcsekélyebb összegeket is köszönettel fogadják a Hádialbum pénzárba.

* **A szabadkai felső kereskedelmi iskolával** kapcsolatosan a Szabadkai Kereskedelmi Egyesület fenntartásában három éves felső kereskedelmi leányiskola létesül, a melyet 1916 szeptember elején szándékoznak megnyitni. Jelentkezések az első osztályra már most folynak s mivel az egyesület a vidéki családok részvételére is számít, az érdeklődő családok figyelmét az új iskolára felhívja. A szabadkai felső kereskedelmi iskola igazgatósága készséggel ad felvilágosítást minden megkeresésre. A Kereskedelmi Egyesület vidéki leánytanulók számára még az őssel felállítandó internátus létesítését is tervezi.

* **Belgrádi hírek.** A szerbiai cs. és kir. katonai főkérmányzó elrendelte, hogy elhunyt szerb hadifogoly tiszték temetésénél a megfelelő rangú osztrák-magyar tisztnek járó tiszteletadást nyujtsák. — A szerbiai cs. és kir. katonai kérmányzósg a cigarettapapír egységárúsítására vonatkozólag rendeletet bocsájtott ki, a mely szerint a katonai kormányzatot illeti meg mindenféle cigarettapapír előállítási és behozatali jog.

* **Zombori katonai tárgy film előadása.** A 23. gy. ezred marsbaonjáról (elvett filmek nagyszerűen sikerültek és így hamarosan vászonra kerülnek. A próbaelőadás kedden, a nyilvános előadás valószínűleg pénteken lesz. Az Uránia előadás címe: 23-as bácskaiak a világ-háboruban. Az előadás szövegét Czebe László hírlapíró, az ezred önkéntese írta. Az érdekes előadás iránt a közönség legszélesebb rétegeiben óriási érdeklődés mutatkozik, a pénztári óráknál már most szeretnének jegyet kapni, ámbár ez csak néhány nappal az előadás előtt lesz lehetséges.

Fedák cipőkrem

1 ÜVEGTÉGELY
A LEGNAGYOBB
HÁZTARTÁSBAN
EGY
HÓNAPRA
ELEGENŐ.

1 KORONA

* A Hadialbum ideiglenes kiállítása. A Falcione-házban máhódó Hadialbum szerkesztősége a hónap végén nagyarányú kiállítást rendez a vasmegyei palotában, részint saját képanyagból, részint neves festőművészek: Bér, Hanti, Garay, Wilke stb. háborús tárgyú eredeti festményeiből, a Könyves Kálmán műintézet támogatásával és annak körülbelül 100 művészi hadi reprodukciójából. Egyelőre a saját képanyagból van bemutatva sok érdekes vázlat, fényképfelvételek illl. a Tárczay léle patika volt helyiségében, ahol a kiállítás délelőtti 8-12 óráig és délután 2-6 óráig díjtalanul megtekinthető. A kiállításnak már eddig is számos előkelő látogatója volt: Benedikt dr. főorvos, Keleti ezredes, Tehlmann őrnagy, Krémer százados az önkéntesi iskola parancsnoka, Kral százados, Hauke Imre ny. polgármester és még igen számosan.

* Polgári ruhát az elbocsájtott katonáknak. Gyakran megtörtént, hogy a rokkantként elbocsájtott katonák nem kapták vissza a belépésükkor magukkal hozott polgári ruhát. A temesvári katonai parancsnokság most szigorúan elrendeli, hogy ezentul nem szabad a legénységet polgári ruha nélkül elbocsájtani.

* Kérem a közönséghez! A Hadialbum szerkesztőségének addig, amíg a szervező munkálatok folynak nagy szükségére lenne egy irógépre és sokszorosítóra, nagyon kéri tehát a közönséget, hogy akinek birtokában van ilyen és nélkülözheti, a jétkony célra való tekintettel bocsássa a szerkesztőség ideiglenes rendelkezésére.

* Lipikfördő harmadik hadi idejében is korlátlan üzemből tartja hév- és iszapfürdőinek szeszkeszű intézményeit az izületi csusz, köszvény, ischias, csonttörés és lőserülésekben szenvedőknek.

* Bankó corszegye Bankó! Ezt ne felejtse el senki! Köztudomású, hogy t. üzletfeleknek sok millió koronát fizetünk ki a csusz és valészínű, hogy az új 30 ik osztálysorsjátékban is kedvezni fog a szerencse. A május 24 éa kezdődő sorsjátékra a sorsjegykészlet kevés, miért is kérjük a n. é. közönséget, hogy a szerencse számokra szóló megrendeléseket postafordultalval szikeskedjenek beküldeni Bankó Bank Részvénytársaságnak, Budapest, Andrassy-ut 60.

Emléket a hősöknek!

A tavaszi napsugár szivárvány színeivel pompázik a mezők végtelenjein. És felébrednek az alvó mezők. A virágos, illatos, szász örömtől gyuló természetben pedig felharsan az örök Élet, a béke szózata. Szent misztériumok, földöntúli boldogságok akarása, csodás fantomok víziós körtáncza az Élet, a maga fenséges, mindent letipró hatalmával. És az Élet zendülése a szent tavaszban megfiatalítja a lelkek örök mámorát, tűzrózsák gyulnak szerte a mezőkön: ünnepet őrli a hatalmas Élet.

... És eljönnek a szomorú, fájó éjszakák, borongós félelemk vesztjölő esendjében halk sikolyok szállnak az aetheron. És a csontos képtű Halál mindent elsőprő kaszája borzalmas zizegessel aratja dús kalászeit. Ember-vér oszordul kaszája alatt. Százvezrek s milliók vére hullik. És a borzalmas Halál tovább-tovább arat és halnak és pusztulnak, kínbán, fájdalomban: a nagyok, a nemesek,

a hősök: az emberek... Győzött a halál a hatalmas Élet felett, győzött a nemlét az örök Lét felett és tovább folyik a harc, tovább az ember-vér és látjuk, mint pusztulnak sorra ezreink. És mind a vér, a szent Életek szűnése, milliók fájdalma, könnye, gyásza, gyermekek jajja, anyák gyötrelmei, szegények pusztulása, kulturák összeomlása és mindmind a fájó nagy csapások egyetlen kutfeje: a Háboru.

Harcok dulnak szerte a világon, borzalmas, gigászi hatalmas össze-csapások, a modern kor Heroszai küzdelmek. És e szent, nagy küzdelemben, a nagy világégés közepette mint egy gyönyörű oázis a végtelen sivatagban, diszlik büszkén, fenségesen, hatalmasan egy nemzet, kiemelkedik az óriások között egy nép: a magyar. Évezredek küzdelmeink, eltitkolt fájdalmaink, elfojtott vágyunk, szent akersáink tombolva törnek elő, lelkünk szabadabb lett, ismét előállottunk díszes palástban, ünnepi mezőben: egy világ szeme fordul mifelénk, hogy ismét lássák, ismét gyönyörködjenek egy hatalmas lelkű nemzet elszánt küzdelmében. És sorompóba állt a nemzet, apa fiával együtt szállt a harcba, elszántan, bátran, félelmet nem ismerve. vad lendülettel rohantak küzdelemben és győztek és dicsőséget arattak, — a lelkünk sirt a boldogságtól, látva a lázt, a nagy energiát ismét kitörni, a melyet egy évezredek mult borzalmas küzdelmeiben már-már holtnak hittünk.

... De az örömkömben lassankint fájó sóhajok, nehéz könnyek, elfojtott zokogások törtek elő, majd a fájdalom ült lelkünkre, látván, mint esnek el legjobbbaik a szörnű nagy tusában, elesnek testvéreink, atyáink, szeretteink és vérük megöntözi az alma matert. Vér és megint csak vér, pusztulás, Halál, szabad mezőkön dúló háboru, de a mieink nem roppannak meg a gigászi harcban, mennek előre elszántan, fanatikus bátorsággal a tűzbe: a hol a Halál fogad.

... És ismét csönd lesz a mezőkön, elül a harci zaj, a hősök lelke elszáll a végtelenbe, hol a fájdalom és gyász honol. Szivünkben pedig ott marad az elesett hősök fájó emléke, szivünkbe zárjuk, lelkünkkel átölleljük örök emléküket.

Az emlékek nemesak szivünkben élnek, maradandóvá kell tenni az emlékeket, hogy mint örök momentók hirdessék évszázadokon át márványba vésva a hősök nevét és dicső tetteit.

A kezdeményező lépés már megtörtént; egy a haza védelmében elesett hősök emléket márványból vállalat a hősök emléket márványban megörökíti és elkelyezi középülteken szerte az országban. A márványtáblák egy-egy hő dicsőségének maradandó emlékei. Örök mécses

disziti a táblákat... és kigyulnak a tűsek, az emlékezes lángjai, biborba festve az eget és fennen hirdetik örökkön-örökké: a dicsőség, a bátorság, a győzelem fainak emléket.

NYILTTÉR. *)

gyógyserűen bevált a harctörőn küzdőknel és általában mindenkinél mint legjobb

fájdalomcsillapító beödrözölés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok, mell- és hátfájás stb. esetében

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótleka.

Úrvege K-20, 140, 3-

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlán” című Dr. Richter-féle gyógyszerárban, Prága I, Elisavethstr. 6.

Haponkénti szétküldés.

Borivóknak a bor keveréséhez!

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

borkeverési segédanyag

SAVANYÚVÍZ

A csupán legíté

köszömbölt

a bor savanyúságát, tisztelemesen pesteg.

Nem losti a bort.

NESTLÉ-FÉLE

CSECSEMŐK **GYERMEKLISZT**

gyermekes és lábadozóknak legjobb tápláléka gyomor- és bélbetegségek után.

Mindenkor kapható.

Próbadozót és tanulságos orvosi könyvecskét a gyermeknevelésről teljesen díjtalanul küld a Nestlé-féle gyermekliszt társaság Wien I., Biberstasse 35. U.

*) Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szorok.

Milliók használják

Köhögés,

rekedtség, katarrus, elnyálkásodás és göres ellen a

Kaiser-féle mell-karamellákat,

a „3 tenyővel”

6050 közi, hitelesített bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól biztosítja a biztos eredményt.

Csomagja 20 és 40 dl., árszáj 60 H.-ot kapható

Tárczay István, Illin Dezső, Schubert I. Mihály István és Vuit István gyógyszerárakban Fehér István drogéria, Délmagyarországi Gombotikai Vállalat Zomborban, — Gebauer B. gyűszertára Bécs, Kleiner D. gyűszertára Bécszentiván, Jóna Dezső gyógyszerára, Zombor, Schwebler Mátás gyógyszerára, Csapolya.

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekeznünk, mert kolera, vérheny, kanyaró, typhus, himlő és egyéb ragályos betegségek most fokozottabb erővel lépnek fel, mint más időkben, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítő szer kéznél legyen. A jelenkor legmegbízhatóbb fertőtlenítő szere a

Lysoform

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben 1 K 25 fill. minden gyógyszerárban és drogeriában kapható. Hatása Löffler, Vertum, Portik, Vas, stb. intézeteknek vizsgálatai szerint gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegégyek fertőtlenítésére, antiseptikus köztiségek-nél (sebekre és daganatokra) kéz- és armosásra és ragályok elhárítására stb. mindenkor ajánlják.

LYSOFORM SZAPPAN

finom gyenge pipereszappan, lysoformot tartalmaz és antiseptikus hatású. Alkalmazható a legkényesebb bőrre is, szépséti, megpuhítja és illatosá teszi a bőrt. Egy kísérlet és Ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. Ára 2 K.

Fodormenta Lysoform

erősen antiseptikus hatású szájviz. Szájbüzt rögtön és nyomtalanul eltüntet és a fogakat konzerválja. Használandó továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgálásra. Néhány csepp elegendő egy fél pohár vízre.

Eredeti üvege: 2 korona.

Az összes lysoform készítmények kaphatók minden gyógyszerárban, drogeriában. Kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldjük az „Egészség és fertőtlenítés” című érdekes könyvet.

Dr. KELETI és MURÁNYI
vegyészeti gyára Ujpesten.

TÜZIFA

vagonrakományokban zombori vasuti állomásra szállítva megrendelhető málam, esetleg posta útján is.

GRÜNBAUM ARMIN
Zombor, Kötvös-körút 12.

„ATLAS“ ASBESTCEMENTPALA

versenyen kívül legkitűnőbb minőségű tetőfedő anyag.

Azonnali szállításra
minden mennyiségben kapható.

Védjegy

Védjegy

„ATLAS“ Asbestcementpalagyár

Sürgönycim:
Palatlas Budapest.

Részv.-Társ.

Telefon:
179-88.

Központi Iroda: Budapest, V., Dorottya-u. 6/a. Gyár Budafok.

Katarhus ellen

Gyógyhely **Gleichenberg** Stájerország

Idény: Május 15-ől Szeptember 30-ig.

Világhírű gyógyforrások.

Prospektus a fürdőbizottság által.

Izületi, anyagcsereforgalmi-bántalmaknál és gyermekeknél
LIPIK 64 C° radioaktív jódos hév- és iszap fürdői

felülmulhatlan gyógyhatásuak.

Összes intézmények üzemben. Prospektus kívánatra.

Fürdőigazgatóság.

Raffiaháncs

50 bál Extra Mayunga

50 „ Prima „ franko Budapest eladó.

ERICH RACZ & CIE
HAMBURG 1.

Sürgönycim: ERUNDES Hamburg.

Borax

Bórsav Kén

kisebb mennyiségben is megvételtre kerestetik.

Chemische Erzeugung
Perchtoldsdorf b. Wien.

Magyarország legszénsavdúsabb
szénsavas, sós, vasas, radioactív
forrásal.
Moorfürdők. Hidegvízgyógyimód.

Buziás fürdő

Elsőrangú szivgyógyfürdő.
Természetes, szénsavas,
sós, radioactív fürdők.

Női bajoknál.
Hólyag-, vesebajok, köszvény, czuz,
idegbántalmaknál.

Szív bajoknál.
Bíllenyűhibák, szívizom gyengesége,
érelmeszesedés, ideges szívbajok.

Háboru okozta utóbajoknál.
Lőtt vagy szurt sebek után fellepet hűdéseknél,
izületi bajoknál, gyengeségi állapotoknál.

Ivókura. Diétás konyha. Zanderintézet. Röntgen- és körvegyészeti laboratórium.

Fürdőidény: május—október. — A fürdővendégek kifogástalan ellátásáról (jó kenyér, mérsékelt árak) gondoskodva van.

Hivatalos fürdőorvos:
Mahler Gyula dr.

Részletes prospektussal szolgál:
Muschong Buziás gyógyfürdőjének
igazgatósa.

Buziáson fürdőorvosi gyakorlatot folytatnak:
**BIASIMI J. dr., PORUTIU R. dr.,
SCHOPF J. dr., SUGÁR B. dr.,
GLASS R. dr.** urak.

A szerencseszámokat t. rendelőinknek mindig magunk válasszuk ki,
a jutalomszámmot is mi választottuk!

A most lefolyt 35. m. kir.
osztálysorsjáték húzásánál

- a **600,000** K-ás jutalmat
- a **2000** K-ás főnyereménnyel

összesen 602,000 K-át

a 36.300 sz. nálunk vásárolt sorsjegy nyerte, mely
főnyereményt vévőinknek kifizettük.

Előzőleg is szerencsével kísért főelárusítóhelyünk
a már f. évi május 24. és 25-én kez-
dő 36. sorsjáték első osztályú húzásához ajánl

szerencsesorsjegyeket:

Egy egész I. oszt. sorsjegy ára	K 12.—
„ fél I. „ „	K 6.—
„ negyed I. „ „	K 3.—
„ nyolcad I. „ „	K 1.50

Az eredeti sorsjegyeket utánvétellel, vagy a megfelelő összeg előzetes
beküldése után küldjük meg a rendelőnek és kérjük, hogy sors-
jegyeket postafordulattal sziveskedjék nálunk megrendelni.

Fehér Lajos és Társa bankháza

a m. kir. osztálysorsjáték főelárusítóhelye

Budapest, VI., Podmaniczky-u. 39/a.

A csodás hatású FÖLDES-féle

MARGIT-

S Z A P P A N

a modern szépségápolásnál nélkülözhe-
tellen.

Ezen teljesen lugmentes, legfinomabb
növényzsírokból készült, kellemes szagu,
kitűnően habzó szappan igen kiadó, mi-
ért is osaládi használatra a legalkalmasabb.

Pár nap alatt

eltüntet szeplőt, májfoltot, miteszt, pat-
tanást. A porusokat alaposan kitisztítja s
biztos és gyors hatása folytán ugyszólván

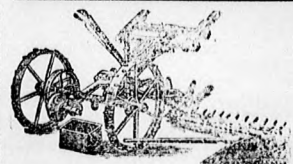
lemossa

a bőr tisztátságát, úgy hogy nyoma
sem marad a szépséghibáknak. Világhí-
rét pedig annak köszönheti, hogy egy-
szersmindenkorra elmulasztja

a szeplőket.

Ára 1.20 kor. Kapható minden gyógy-
tárban s drogua-kereskedésben. Hosszá-
való Margit-Créme 1.20 és 2.— Kás té-
gelyekben, Margit-Pouder K 1.20 Gyártja:

**Földes Kelemen gyógy- Arad.
szerezz**

Eredeti
svéd
gyárt-
mányu

Wiking aratógépeket

kaszáló marokrak és kővetőgépeket készítő
„Manilla” zsinaggal szállítja a Magyar Államias
Gépgyár R. T. Budapest, VI., Váci-ut 141. Telefon
45-16. Sürgőyeim: Magombil. Nagy tartalék-
rész raktár.

„Club“ cigaretta papiros

valódi csak az itt látható

védjegyekkel.

Utánzatoktól, amelyek mind silányabbok és kevesebb lapot
tartalmaznak, óva intetik.

©BLÁT KAROLY KÖNYVNYOMDAJA ZOMBORBAN,

